

ANALIZY PRAWNE, GOSPODARCZE I SPOŁECZNE OAC

POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ
A SPRAWY POLSKIE

PATRIOTYZM GOSPODARCZY

JACEK TRYCH

IOAC
Ośrodek Analiz
Cegielskiego



PATRIOTYZM GOSPODARCZY

**POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ
A SPRAWY POLSKIE**

IOAC
Ośrodek Analiz
Cegielskiego



WWW.OSRODEKANALIZ.PL

WWW.ORDOIURIS.PL

PATRIOTYZM GOSPODARCZY

POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ A SPRAWY POLSKIE

JACEK TRYCH

OŚRODEK ANALIZ PRAWNYCH, GOSPODARCZYCH
I SPOŁECZNYCH IM. HIPOLITA CEGIELSKIEGO

INSTYTUT NA RZECZ KULTURY PRAWNEJ ORDO IURIS

WARSZAWA 2024

Redaktor naukowy serii

Łukasz Bernaciński

Autor

Jacek Trych

Redakcja językowa

Agnieszka Bernacińska

Opracowanie graficzne, skład i łamanie

Ursines – Agencja Kreatywna. Błażej Zych www.ursines.pl

Wydawcy

Fundacja Ośrodek Analiz Prawnych, Gospodarczych i Społecznych

im. Hipolita Cegielskiego

Aleja Zjednoczenia 50/U1 | 01-801 Warszawa

www.osrodekanaliz.pl

Fundacja Instytutu na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris

ul. Zielna 39 | 00-108 Warszawa

www.ordoiuris.pl

ISBN 978-83-970518-8-1

CIP – Biblioteka Narodowa

Trych, Jacek

Polityka Unii Europejskiej a sprawy polskie :

patriotyzm gospodarczy / Jacek Trych. -

Warszawa : Ośrodek Analiz Prawnych, Gospodarczych

i Społecznych im. Hipolita Cegielskiego :

Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris,

2024. - (Analizy Prawne, Gospodarcze

i Społeczne OAC)

© Copyright 2024 by Fundacja Ośrodek Analiz Prawnych, Gospodarczych i Społecznych im. Hipolita Cegielskiego & Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris

SPIS TREŚCI

Główne tezy	7
Wstęp	8
Znaczenie słów	8
Patriotyzm gospodarczy, czyli co?	9
Co jest polskie?	10
W jakich decyzjach wyraża się patriotyzm gospodarczy	10
Globalizm a protekcjonizm	13
Sprzeczne interesy z zagranicą	15
Pozostałe ograniczenia	16
Jakie są korzyści	16
Zakończenie	18
Bibliografia	19
O autorze	21

GŁÓWNE TEZY

- Decyzje każdego z członków narodu, bez względu na jego status materialny czy społeczny, powinny służyć nie tylko samej jednostce, ale także budowaniu dobrobytu całego narodu.
- Polacy coraz bardziej czują się patriotami, w tym patriotami gospodarczymi, lecz potrzebują odpowiedniej wiedzy, aby mogli swoją postawę właściwie realizować.
- Stworzenie swoistej mody na patriotyzm gospodarczy również oprócz politycznych korzyści gospodarczych może oznaczać także pełniejsze odkrywanie kultury i tradycji oraz czerpanie z nich, co dodatkowo umocni polską tożsamość narodową.
- Ograniczeniami realizowania postulatów patriotyzmu gospodarczego są konflikty interesów z innymi państwami. Na działania wewnątrz Polski oprócz obcych państw wpływają również: chcąca odebrać nam kolejne obszary suwerenności Unia Europejska, strzegące bezpieczeństwa regionu i państw NATO Stany Zjednoczone, międzynarodowe korporacje, kontrola lub znaczący udział zagranicznych firm w kluczowych sektorach gospodarki.
- Patriotyzm gospodarczy to nasza droga do wzbogacenia się i stania się równorzędnym graczem dla innych narodów. W przeciwnym razie nie tylko my nie zyskujemy, ale i bogaci się ktoś inny.

WSTĘP

Roman Dmowski już na początku XX w. napisał, iż „nieradko spotykamy się ze zdaniem, że nowoczesny Polak powinien jak najmniej być Polakiem. Powiadają, że w dzisiejszym wieku praktycznym trzeba myśleć o sobie, nie o Polsce.”¹ Mimo upływu przeszło stu lat od napisania tych słów, zdają się one wcale nie tracić na aktualności. Wpływowe organizacje i instytucje, jak chociażby ONZ i Unia Europejska, wspierają postawy indywidualistyczne i hedonistyczne, a kolejne narody świata, w tym Polacy, zdają się za tymi trendami podążać. Efektem tego stanu rzeczy są coraz częściej składane przez Polaków deklaracje tożsamości narodowej innej niż polska – przykładowo Europejczyk, obywatel świata, „Sobiepan” – często wypowiedziane pod wpływem emocji. Należy je zaakceptować, ale zarazem stanowczo podkreślić, że Polakiem powinno się być bez względu na wszystko. Wiążą się z tym prawa i obowiązki wobec Polaków wszystkich pokoleń: przeszłych, teraźniejszych, przyszłych. Jako przykład można podać patriotyzm gospodarczy, który jest zarówno prawem – bo możemy samodzielnie podejmować decyzje i wpływać nimi na dobrobyt swój oraz innych, jak i obowiązkiem – bo rolą gospodarza jest dbać przede wszystkim o swój dobytek. O tym, czym jest patriotyzm gospodarczy, jakie płyną z niego korzyści dla narodu i jednostki, oraz dlaczego każdy z nas jest w stanie je realizować w życiu, traktuje niniejszy artykuł.

ZNACZENIE SŁÓW

Rozpocząć nasze rozważania należy od ustalenia, co rozumiemy przez stwierdzenie „patriotyzm gospodarczy”. Jest to część szerszego zjawiska znanego pod pojęciem „patriotyzm” (z gr. *patria*), oznaczający ukierunkowanie na rodzinę, plemię, lub naród wywodzące się od wspólnego przodka, ojca (z gr. *pater*)². Zaś drugi człon omawianego zagadnienia, czyli „gospodarczy”, odnosi się rzecz jasna do gospodarki, a więc tego, co jest we władaniu wspomnianego wyżej gospodarza³, domyślnie narodu. W światowej literaturze „patriotyzm gospodarczy” znany jest

1 R. Dmowski, *Myśli Nowoczesnego Polaka*, Warszawa 2013, s. 35.

2 Hasło: patriotyzm [w:] *Słownik wyrazów obcych*, red. J. Tokarski, Warszawa 1980, s. 558.

3 Hasło: gospodarczy [w:] *Słownik etymologiczny języka polskiego*, red. A. Bruckner, Warszawa 1927, s. 153.

pod nazwą „nacionalizmu ekonomicznego” (z ang. *economic nationalism*)⁴, a więc ekonomia, czyli zarządzanie domem (z gr. *oikonomos*)⁵, jest ściśle związana z narodem. Państwa Europy Zachodniej są kolebką nowoczesnej formy narodu, stąd termin „nacionalizm” (z łac. *natio*)⁶, w tym „nacionalizm ekonomiczny”, pojawił się tam jako naturalna odpowiedź na nowe zjawisko. Powodów, dla których używamy nieco starszego i stosowanego wobec różnych grup pojęcia patriotyzmu zamiast nacionalizmu, może być kilka, niemniej należy uznać, że z powodzeniem można stosować oba terminy zamiennie. Podobnie rzecz się ma z wymiennym stosowaniem słów „gospodarczy” i „ekonomiczny”, jednak do celów niniejszego artykułu przyjmujemy wcześniej przytoczone terminy, a więc „patriotyzm gospodarczy” i „nacionalizm ekonomiczny”.

PATRIOTYZM GOSPODARCZY, CZYLI CO?

Poznawszy pochodzenie oraz znaczenie tytułowego terminu, należy przytoczyć jego współczesną definicję. Każdy badacz tego tematu proponuje własną i unikatową, jednakże najtrafniejszą wydaje się być ta klasyfikująca patriotyzm gospodarczy jako postawę, która uznaje istotne znaczenie sił gospodarki narodowej oraz wytwarzanych w kraju produktów i usług, a także ważność zapewnienia dobrobytu narodu w oparciu o świadome decyzje konsumenckie, pracownicze, inwestycyjne oraz władcze, czyli te, które kształtują środowisko do wdrożenia tej idei.⁷

Zatem w skrócie możemy powiedzieć, że różnego rodzaju decyzje każdego z członków narodu bez względu na jego status materialny czy społeczny powinny służyć nie tylko samej jednostce, ale także budowaniu dobrobytu całego narodu. Oczywiście mogą chwilowo niekiedy mieć miejsce sprzeczne interesy. Wówczas powinniśmy dążyć do kierowania się raczej dobrem ogółu narodu niż swoim własnym, gdyż w dłużym okresie i tak okaże się to być z korzyścią dla każdego z nas.

4 A. Bartoszewicz, K.A. Obłąkowska, *Wybrakowany potencjał. Deficyty w polskim kapitale społecznym i patriotyzmie gospodarczym*, Warszawa 2023, s. 85.

5 J. Tokarski, op. cit., s. 176.

6 J. Tokarski, op. cit., s. 500.

7 A. Bartoszewicz, K.A. Obłąkowska, op. cit., s. 13.

CO JEST POLSKIE?

Czym jest naród definiowany współcześnie? Otóż jest on wspólnotą polityczną osób mających mit wspólnego pochodzenia, więź z ojczystą ziemią oraz tożsamość: nazwę, wspomnienia, historię, symbole. Bezpośrednią więc konsekwencją istnienia nowoczesnych narodów jest powstawanie państw narodowych dążących do homogeniczności narodowej oraz realizacji interesów zamieszkującego go narodu.⁸ A zatem w każdym państwie istnieje jeden gospodarz – w przypadku Polski są to Polacy. Wobec powyższego cokolwiek ma miejsce w Polsce, na przykład produkcja towaru lub wykonywanie usług, należy określić je mianem polskich z perspektywy nacjonalizmu ekonomicznego. Dochodzi my dzięki temu do odpowiedzi na pytanie: „Co jest polskie?”. Jest ona tym istotniejsza, że według licznych badań Polacy czują się patriotami⁹, w tym patriotami gospodarczymi, a odsetek takich deklaracji wzrósł w stosunku do danych z poprzedniej dekady. Zatem należy dać narodowi odpowiednią wiedzę, aby mógł swoją postawę realizować.

W JAKICH DECYZJACH WYRAŻA SIĘ PATRIOTYZM GOSPODARCZY?

W odpowiedzi na ów trend patriotyczny powstały ośrodki badawcze oraz inicjatywy promujące polskość jako taką, czy też konkretne idee patriotyzmu gospodarczego. Dzięki tym wysiłkom otrzymujemy cenne informacje, by podejmować lepsze:

A) DECYZJE KONSUMENCKIE

Według badań opinii Polacy coraz bardziej cenią polskie wyroby i chcą z nich korzystać.¹⁰ Ma to odzwierciedlenie również w danych sprzedażowych, przez co przedsiębiorcy polscy, ale i zagraniczni, podejmują działania, by zwrócić uwagę konsumentów na swoją ofertę, przykładowo za pomocą specjalnych certyfikatów takich jak „Teraz Polska”

8 A.D. Smith, *Kulturowe podstawy narodów: Hierarchia, przymierze, republika*, Kraków 2008, s.19.

9 CBOS, *Patriotyzm Polaków, seria: Komunikat z badań*, nr 105/2018, sierpień 2018 r., https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2018/K_105_18.PDF, dostęp: 1 lutego 2024 r., s. 6.

10 J. Koprowska, M. Smoliński, *Patriotyzm gospodarczy rozszyfrowany*, <https://mitsmr.pl/a/patriotyzm-gospodarczy-rozszyfrowany/D6wOU1MTA>, dostęp: 1 lutego 2024 r.

czy „Polski Produkt”, lub umieszczając informację na etykiecie o treści „Z polskiego mleka”, lub pozostawiając polską nazwę firmy po przejęciu jej przez zagraniczny kapitał.

O ile jednak Polacy określają się w większości jako patrioci gospodarczy, to ich decyzje konsumenckie nie zawsze idą w parze za tymi deklaracjami. Wynika to najprawdopodobniej z niewiedzy, gdyż na przykład przy wskazaniach polskich marek często podawane są firmy oryginalnie polskie, lecz mające już od wielu lat większościowy kapitał zagraniczny.¹¹

Cenną pomocą przy dokonywaniu zakupów mogą być liczne inicjatywy promujące polskie firmy takie jak „Swoj do swego po swoje”, „Polskiemarki.info”. Tworzone są również specjalne aplikacje zakupowe na telefon, w tym popularna „Pola”, która wskazuje, w jakim stopniu konkretny produkt został wykonany w Polsce.

Idealną sytuacją byłoby posiadanie w każdej branży lidera lub co najmniej znanego reprezentanta rodzimego biznesu, dzięki czemu patriotyzm gospodarczy mógłby być realizowany w praktyce nawet przez osoby niespecjalnie poświęcające czas na przemyślenie swoich wyborów. Przykłady innych państw pokazują, że jest potrzeba istnienia na rynku czempionów narodowych, czyli swego rodzaju „towarów eksportowych”. Sukcesy takich firm na arenie międzynarodowej umacniają zarazem ich pozycję w kraju.¹²

Decyzje konsumenckie nie ograniczają się jedynie do wyboru producenta, ale także wymagają wybrania odpowiedniego sprzedawcy. Wciąż mamy w czym wybierać i należy dołożyć wszelkich starań, aby zahamować niezwykle niekorzystną sytuację dla konsumenta, jaką jest rosnący w siłę oligopol, a wraz z nim zdominowanie polskiego rynku przez sieci sklepów z obcym kapitałem. Od początku III RP za bezpośrednim wsparciem lub lobbowaniem na rzecz części z zagranicznych sklepów stały nie tylko państwa, ale i instytucje finansowe, na przykład w 2015 r. Bank Światowy wraz z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju na preferencyjnych warunkach pożyczły grupie Schwarz (właścicielowi Lidla i Kauflandu) w sumie miliard euro (równowartość kilkumiesięcznych obrotów) na rozwój sieci w Europie Środkowo-Wschodniej.¹³

11 A. Bartoszewicz, K.A. Obłąkowska, op. cit., s. 123.

12 A. Bartoszewicz, K.A. Obłąkowska, op. cit., s. 99.

13 J. Bereźnicki, *Kaufland dostał 100 mln euro pożyczki z EBOR na rozwój w Polsce. Czy sprawą zajmie się UOKiK?* <https://www.money.pl/gospodarka/wiadomosci/arttykul/kaufland-pozyczka-ebor-100-mln-zl,92,0,2287708>.

W obliczu takiego i podobnych przykładów gospodarczej ekspansji z zagranicy instytucje i przedstawiciele polskiego rządu na przestrzeni ponad trzech dekad nie zawsze potrafili stanąć na wysokości zadania i zahamować zgubne dla polskiej racji stanu procesy, przez co tym ważniejsze stają się nasze decyzje konsumenckie jako właściwy sposób ochrony polskich interesów narodowych.

B) DECYZJE PRACOWNICZE

Kolejnym wyrazem wsparcia idei nacjonalizmu ekonomicznego jest praca u polskich przedsiębiorców oraz zatrudnianie Polaków przez przedsiębiorstwa w kraju. Taka postawa sprzyjałaby zarówno rozwojowi rodzimych firm, jak i zapewniłaby kształcenie Polaków, którzy stworzyliby wyspecjalizowaną kadrę. Oczywiście należy wziąć pod uwagę, że relacje na linii pracownik-pracodawca są bardziej skomplikowane niż kwestie pochodzenia kapitału, przez co konieczne jest docenienie wzajemne praw i obowiązków obu stron. W tym względzie państwo też posiada pewne możliwości wpływu. Jednocześnie należy wskazać, że przyjęcie postawy patriotycznej przez pracodawców dodatkowo skłoniłoby ich do szukania raczej innowacyjnych rozwiązań lub inwestowania w automatyzację niż do zatrudniania taniej siły roboczej z zagranicy, która, warto przypomnieć, od 2014 roku na niespotykaną wcześniej skalę przybywa do Europy przy wsparciu kolejnych polskich rządów oraz organizacji międzynarodowych, na czele z Unią Europejską. W takich warunkach tym ważniejsze jest, aby przedsiębiorcy dostrzegli masową imigrację ekonomiczną jako zagrożenie nie tylko dla rozwoju gospodarczego, ale także dla bezpieczeństwa i stabilności społeczno-politycznej Polski.

Pomijając jednak powyższe kwestie, warto zaznaczyć, że udział procentowy firm z dominującym polskim kapitałem różni się w zależności od gałęzi gospodarki, co jest dodatkowym wyzwaniem dla poszukujących pracy. Brak odpowiedniego nakładu kapitału lub należytego *know-how* stanowi z kolei barierę dla rozpoczęcia skutecznej konkurencji z firmami zagranicznymi, co ostatecznie przekłada się na deficyt polskich przedstawicieli w niektórych branżach. Bez względu jednak na to, czy mamy możliwość pracy w polskim przedsiębiorstwie czy nie, naszym wymogiem względem pracodawcy powinno być, aby kierował się polskim interesem narodowym, a w przypadku działań przeciwnych – dezaprobatą.

C) DECYZJE INWESTYCYJNE

Konsumpcja pobudza gospodarkę krótkoterminowo, jednakże to inwestycje są kluczowym składnikiem, które odpowiednio skierowane mogą zwiększyć konkurencyjność polskich przedsiębiorstw i gospodarki jako takiej. Inwestycje w personel ludzki, inwestycje wspierające ekspansję na inne rynki, lub też inwestycje w know-how są niezbędne, aby Polska gospodarka dogoniła głównych graczy światowych, nie wpadając tym samym w pułapkę średniego dochodu. Mowa tutaj jest nie tylko o działaniach przedsiębiorców, ale również o roli państwa za pomocą między innymi odpowiedniego ustawodawstwa, inwestycji bezpośrednich, lobbowania.

D) DECYZJE WŁADCZE, CZYLI TAKIE, KTÓRE KSZTAŁTUJĄ ŚRODOWISKO NIEZBĘDNE DO WDROŻENIA IDEI

Państwo jako całość – a więc rząd centralny i samorządy, każde w zakresie swoich kompetencji – może i powinno kształtować politykę również w obszarze patriotyzmu gospodarczego za pomocą stanowienia prawa (na przykład lepszej pozycji przetargowej firm z polskim kapitałem), rozdysponowania środków budżetowych (na przykład na inwestycje istotne gospodarczo), a na kampaniach społecznych skończywszy (samodzielnie lub przy współpracy z organizacjami pozarządowymi).

GLOBALIZM A PROTEKCJONIZM

Mówiąc o państwie, nie sposób nie wspomnieć o jego roli w kontekście zmian zachodzących na świecie. Do niedawna dość nieskrępowanie postępowała globalizacja, w ślad za którą szło wkraczanie największych przedsiębiorstw międzynarodowych do krajów gorzej rozwiniętych, w tym do Polski. Przemysł jednocześnie optymalizował koszty produkcji przez przenoszenie jej poza Europę i Amerykę Północną, głównie do Azji. Stan ten pewnie tylko by się intensyfikował, gdyby nie wzrastająca rywalizacja między największymi państwami i prowadzone przez nie tzw. wojny zastępcze.¹⁴ W czasie pełnym napięć na arenie międzynarodowej

14 J. Bartosiak, J. Baziak, *Sytuacja Polski w kontekście możliwych scenariuszy rozwoju wojny rosyjsko-ukraińskiej*, <https://www.forum-ekonomiczne.pl/sytuacja-polski-w-kontekscie-mozliwych-scenariuszy-rozwoju-wojny-rosyjsko-ukrainskiej/>, dostęp: 1 lutego 2024 r.

kluczowe dla gospodarki jest posiadanie krótkiego łańcucha dostaw, a w miarę możliwości produkcji krajowej.

Czy wobec tego możemy powiedzieć, że *optimum* jest samowystarczalne państwo? W żadnym razie nie chodzi o autarkię, a jedynie o wspieranie powstawania i rozwijania przedsiębiorstw rodzimych, szczególnie tych mających istotne znaczenie dla gospodarki z jednej strony, a z drugiej postawienie takich wymagań zagranicznym firmom, abyśmy mogli poznać ich technologie i z czasem sami rozpocząć podobną produkcję. Przykładem takiego działania była Korea Południowa w latach 60., dzięki czemu z biednego państwa przeobraziła się w aktualnie jedno z najbogatszych na świecie. Co warto podkreślić, jej działania były wprost przeciwne do propozycji światowych mocarstw, które sugerowały pełne otwarcie rynku na kapitał zagraniczny. Podjęciu stanowczej decyzji sprzyjały rządy autokratyczne Parka Chung-Hee.¹⁵ Niemniej nie był on pionierem postawy wspierania i ochrony własnego biznesu aż do momentu osiągnięcia przez jego kraj zdolności konkurencyjności z zagranicznymi podmiotami. Pierwszym i nieoczywistym przykładem, patrząc z perspektywy współczesnej wielkości gospodarki, są Niemcy, którzy w okresie przed i po zjednoczeniu w XIX w. czerpały inspirację z pracy Fryderyka Lista pt. „Protekcjonizm”. Trzeba jednak uczciwie powiedzieć, że wszystkie największe gospodarki promują obecnie wolny rynek, gdyż im się to opłaca, mimo że same początkowo przejawiały protekcjonistyczne postawy¹⁶: merkantylizm we Francji, Kompania Wschodnioindyjska w Wielkiej Brytanii, i inne. Choć rozwiązania takie jak blokady portów czy cła były adekwatne do realiów danej epoki, to wszystkie one są częścią szeroko rozumianego nacjonalizmu ekonomicznego. Jest to cenna lekcja dla Polski, zwłaszcza w czasach, gdy neguje się fakt istnienia rywalizacji między narodami, a w której, chcąc nie chcąc, musimy uczestniczyć. Zwłaszcza przynależąc do różnych organizacji międzynarodowych, na przykład Unii Europejskiej, które mają coraz większy wpływ na życie w Polsce, i które siłą rzeczy realizują interesy silniejszych państw. Podsumowując, albo będziemy równorzędnym graczem dla innych narodów, albo pogodzimy się z rolą wykonawcy dla nich nisko zyskowych zleceń.

15 M. Kightley, *Polityka i reformy Park Chung Hee jako źródło gospodarczego skoku Korei Południowej*, Warszawa 2013, s. 12.

16 C. Ha-Joon, *Żli Samarytanie. Mit wolnego handlu i tajna historia kapitalizmu*, Warszawa 2016, s. 33.

SPRZECZNE INTERESY Z ZAGRANICĄ

Naturalnymi ograniczeniami możliwości realizowania postulatów patriotyzmu gospodarczego są konflikty interesów występujące pomiędzy poszczególnymi państwami. Mogą one dotyczyć zarówno bezpośrednich działań państwa, jak i być rezultatem działalności przedsiębiorców. Przykładem pierwszego są protesty ze strony Niemiec przy okazji realizacji przez państwo polskie strategicznie ważnych inwestycji, jak chociażby elektrowni atomowej¹⁷ lub Portu Kontenerowego w Świnoujściu.¹⁸ Przyszłość obu nadal jest niepewna, choć ten drugi obiekt już funkcjonuje. Z drugiej strony są też konflikty między firmami z różnych państw, które urastają do rangi problemów międzynarodowych, przykładowo kwestia konkurencyjnych cen polskich firm transportowych w stosunku do tych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, głównie Francji.¹⁹ O sile tej rywalizacji niech świadczy fakt, że wspomnianą sprawę z branżą transportową na poziomie unijnym rozwiązano negatywnie dla polskich przedsiębiorców.

Oprócz tego niekiedy ma miejsce wywieranie presji na rząd polski, aby nie przyjmował uchwał godzących w interesy zagranicznych firm, jak chociażby ze strony ambasadora USA, który podjął stosowne działania, aby ochronić Ubera.²⁰ Mamy do czynienia więc z trzecim rodzajem sprzecznych interesów, tym razem na linii państwo-kapitał zagraniczny. W oparciu o powyższe przykłady pytaniem retorycznym jest, czemu inne państwa, szczególnie te bogatsze, zadziały wbrew zasadom wolnego rynku, którego są orędownikami. Jediną możliwą odpowiedzią jest to, co zostało przytoczone już wcześniej, że one wszystkie kierują się nacjonalizmem ekonomicznym.

17 P. Drabik, *Rosną obawy Niemców o elektrownię atomową w Polsce*, <https://www.dw.com/pl/rosna-obawy-niemcy-c3b3w-o-elektrowni-c499-atomow-c485-w-polsce/a-64943970>, dostęp: 1 lutego 2024 r.

18 J. Świder, *Niemcy boją się polskiej inwestycji. Spór wciąż trwa*, <https://biznes.interia.pl/gospodarka/news-niemcy-boja-sie-polskiej-inwestycji-spor-wciaz-trwa,nld,7218911>, dostęp: 1 lutego 2024 r.

19 Pb.pl, *W marcu raport o dyskryminacji polskich firm transportowych*, <https://www.pb.pl/w-marcu-raport-o-dyskryminacji-polskich-firm-transportowych-854196>, dostęp: 1 lutego 2024 r.

20 Businessinsider.com.pl, *Ambasador broni kolejnej amerykańskiej firmy w Polsce. „Fakt”: wstrzymała ustawę*, <https://businessinsider.com.pl/polityka/list-ambasador-usa-georgette-mosbacher-w-sprawie-ubera/g5qmcby>, dostęp: 1 lutego 2024 r.

POZOSTAŁE OGRANICZENIA

Współcześnie do różnego rodzaju form wpływu państw obcych na działania wewnątrz Polski doszły: chcąc odebrać nam kolejne obszary suwerenności Unia Europejska, strzegące bezpieczeństwa regionu i państw NATO Stany Zjednoczone, międzynarodowe korporacje, kontrola lub znaczący udział zagranicznych firm w kluczowych sektorach gospodarki, między innymi medialnym, telekomunikacyjnym, bankowym.

Do ograniczeń zewnętrznych patriotyzmu gospodarczego trzeba jeszcze dodać te wewnętrzne, którymi są chociażby istnienie polskich firm działających na szkodę narodu lub rejestrowanie przez Polaków działalności w obcym państwie w celu optymalizacji podatkowej. Stąd dodatkowym aspektem przy podejmowaniu decyzji w ramach patriotyzmu gospodarczego może stać się kwestia etycznego zachowania przedsiębiorstwa lub samego właściciela.

Choć wypadałoby, aby rządzący Polską na szczeblu centralnym jak i lokalnym kierowali się interesami polskiego narodu przede wszystkim, to uczciwie należy skonstatować, że nie zawsze tak jest i bywa to głównym ograniczeniem patriotyzmu gospodarczego. Koronnym przykładem niech będzie wstrzymywanie budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego przez świeżo co uformowaną koalicję rządzącą, mimo iż według większości ekspertów ten projekt przyniesie wymierne korzyści Polsce i nie ma merytorycznych podstaw, aby go nie realizować w obecnej formie.²¹

JAKIE SĄ KORZYŚCI?

W optymalnej sytuacji mamy pełnię niezbędnej wiedzy, na podstawie której podejmujemy najlepsze możliwe decyzje. Niestety należy wskazać, że taka sytuacja nie zdarza się często, a co więcej nasze priorytety są obciążone aktualnie przeżywanymi emocjami lub wieloletnimi przyzwyczajeniami. Dodatkowo wraz z rozwojem psychologii opracowano sposoby manipulacji i kreowania potrzeb, co

21 J. Wiech, *Wszystkie argumenty przeciw CPK vs Maciej Wilk. Co może zatrzymać projekt?* <https://energetyka24.com/klimat/wywiady/wszystkie-argumenty-przeciw-cpk-vs-maciej-wilk-co-moze-zatrzymac-projekt>, dostęp: 1 lutego 2024 r.

jest skutecznie wykorzystywane w handlu. W związku z tym prawidłowy osąd przy podejmowanych decyzjach jest tym większym wyzwaniem. Niemniej jednak zapoznanie się z korzyściami płynącymi z patriotyzmu gospodarczego powinno pomóc w przyjęciu właściwych priorytetów i uodpornić nas jako naród przed irracjonalnymi decyzjami.

Jak zostało już wcześniej wspomniane rywalizacja między narodami jest faktem, czy tego chcemy czy nie, więc należy pamiętać, że za każdym razem, gdy kupujemy polski produkt w polskim sklepie zatrudniającym Polaków, to możemy być pewni, że przyczyniamy się do utrzymania miejsc pracy i poziomu produkcji w Polsce, a co za tym idzie, do wzrostu polskiego PKB również. W sytuacji odwrotnej nie tylko Polska traci, ale ponadto bogaci się inny kraj. Oczywiście pierwszy scenariusz niesie za sobą uzasadnione nadzieje, że polskie podmioty staną się liderem w kraju ponad zagraniczną konkurencją, a z czasem może i powalczą o dominację na obcych rynkach. Dzięki takiemu obrotowi spraw Polska byłaby zapewne państwem z perspektywami znalezienia przez Polaków, zwłaszcza wykwalifikowanych specjalistów, odpowiedniej pracy bez konieczności emigracji. Wyższy poziom eksportu wzmocniłby naszą walutę, zaś wyższe zyski zwiększyłyby zarobki oraz wysokość nakładów na badania i rozwój. Samo Państwo czerpałoby wówczas wyższe dochody z podatków, które pozwoliłyby na dokonanie niezbędnych inwestycji dla kraju.²²

Podniesienie dobrobytu Polaków może pozytywnie wpłynąć na wybór rodzimych usług i produktów, które z racji wysokiej jakości, bycia tak zwanym segmentem *premium*, są droższe. Należą do nich przykładowo produkty ekologiczne, będące z reguły lepszej jakości żywnością.²³ Zakup takich lub podobnych produktów spożywczych oznacza dla człowieka zarówno w krótkim jak i długim okresie lepszy stan zdrowia, co z perspektywy wydatków państwa na służbę zdrowia również jest korzystne.

Jeśli mowa o kwestiach zdrowotnych, to rodzima produkcja gwarantuje spełnianie najwyższych norm, a krótsze łańcuchy dostaw przyczyniają się do mniejszego zużycia paliwa przy transporcie oraz do wykorzystania mniejszej ilości energii

22 A. Bartoszewicz, K.A. Obłąkowska, op. cit., s. 100.

23 E. Pietraś, *Żywność ekologiczna*, <https://ncez.pzh.gov.pl/abc-zywienia/zywnosc-ekologiczna/>, dostęp: 1 lutego 2024 r.

niezbędnej do przechowywania towaru między kolejnymi etapami dostarczenia. W ten sposób chronimy też środowisko naturalne i odpowiadamy na wyzwania ekologii. Model ten należy także promować na zewnątrz, przede wszystkim na forum Unii Europejskiej, gdyż zamiary dygnitarzy unijnych prowadzą do czegoś zgoła odmiennego, to znaczy do sprowadzania żywności niższej jakości przy wykorzystaniu dłuższych łańcuchów dostaw.

Stworzenie swoistej mody na patriotyzm gospodarczy również może oznaczać odkrywanie kultury i tradycji oraz czerpanie z nich, co dodatkowo umocni polską tożsamość narodową. Byłoby to korzystne zarówno w obliczu masowej migracji z państw obcych kulturowo i cywilizacyjnie, ale również z perspektywy procesów globalizacyjnych, które w kulturze masowej niestety nie zahamowały, przez co kolejne pokolenia Polaków mogą być coraz mniej przywiązane do Polski

ZAKOŃCZENIE

Historia się jeszcze nie skończyła i nadal jest nauczycielką życia. Dlatego, bazując na doświadczeniach państw zamożnych, zarówno z momentu przed ich wzbogaceniem się, jak i ze współczesności, Polska znajduje potwierdzenie słuszności podążania za ideą patriotyzmu gospodarczego. Nie ma bowiem innej drogi do bogacenia się i zdolności rywalizacji z innymi narodami. Polacy, w znakomitej większości uważający się wszakże za patriotów, potrzebują przede wszystkim odpowiedniej wiedzy do tego, aby deklaracje przekuć w czyny. Wielość korzyści, jaka przemawia za omawianą ideą patriotyzmu gospodarczego dla państwa polskiego, ale i dla pojedynczego członka narodu, powinna przekonać każdego, bez względu na zawód, wiek czy majątność, do ustanowienia patriotyzmu jako najwyższego priorytetu przy podejmowaniu decyzji konsumenckich, pracowniczych, inwestycyjnych, władczych. Wtedy to pokolenia po nas zstępujące będą mogły powiedzieć, że Polska nie zmarnowała szansy, by o własnych siłach dołączyć do grona najbogatszych państw.

BIBLIOGRAFIA:

- » Bartosiak J., Baziak J., *Sytuacja Polski w kontekście możliwych scenariuszy rozwoju wojny rosyjsko-ukraińskiej*, <https://www.forum-ekonomiczne.pl/sytuacja-polski-w-kontekscie-mozliwych-scenariuszy-rozwoju-wojny-rosyjsko-ukraińskiej/>, dostęp: 1 lutego 2024 r.
- » Bartoszewicz A., Obłąkowska K.A., *Wybrakowany potencjał. Deficyty w polskim kapitale społecznym i patriotyzmie gospodarczym*, 2023.
- » Bereźnicki J., *Kaufland dostał 100 mln euro pożyczki z EBOR na rozwój w Polsce. Czy sprawą zajmie się UOKiK?*, <https://www.money.pl/gospodarka/wiadomosci/artykul/kaufland-pozyczka-ebor-100-mln-zl,92,0,2287708.html>, dostęp: 17 kwietnia 2024 r.
- » Businessinsider.com.pl, *Ambasador broni kolejnej amerykańskiej firmy w Polsce. „Fakt”: wstrzymała ustawę*, <https://businessinsider.com.pl/polityka/list-ambasador-usa-georgette-mosbacher-w-sprawie-ubera/g5qmcbv>, dostęp: 1 lutego 2024 r.
- » CBOS, *Patriotyzm Polaków, seria: Komunikat z badań*, nr 105/2018, sierpień 2018 r., https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2018/K_105_18.PDF, dostęp: 1 lutego 2024 r.
- » Dmowski R., *Myśli Nowoczesnego Polaka*, Warszawa 2013.
- » Drabik P., *Rosną obawy Niemców o elektrownię atomową w Polsce*, <https://www.dw.com/pl/rosn%C4%85-obawy-niemc%C3%B3w-o-elektrowni%C4%99-atomow%C4%85-w-polsce/a-64943970>, dostęp: 1 lutego 2024 r.
- » Ha-Joon C., *Żli Samarytanie. Mit wolnego handlu i tajna historia kapitalizmu*, Warszawa 2016.
- » Kightley M., *Polityka i reformy Park Chung Hee jako źródło gospodarczego skoku Korei Południowej*, Warszawa 2013.
- » Koprowska J., Smoliński M., *Patriotyzm gospodarczy rozszyfrowany*, <https://mitsmr.pl/a/patriotyzm-gospodarczy-rozszyfrowany/D6wOU1MTA>, dostęp: 1 lutego 2024 r.

- » Pietraś E., *Żywność ekologiczna*, <https://ncez.pzh.gov.pl/abc-zywienia/zywnosc-ekologiczna/>, dostęp: 1 lutego 2024 r.
- » Pb.pl, *W marcu raport o dyskryminacji polskich firm transportowych*, <https://www.pb.pl/w-marcu-raport-o-dyskryminacji-polskich-firm-transportowych-854196>, dostęp: 1 lutego 2024 r.
- » *Słownik etymologiczny języka polskiego*, red. A. Brückner, Warszawa 1927.
- » *Słownik wyrazów obcych*, red. J. Tokarski, Warszawa 1980.
- » Smith A.D., *Kulturowe podstawy narodów: Hierarchia, przymierze, republika*, Kraków 2008.
- » Świder J., *Niemcy boją się polskiej inwestycji. Spór wciąż trwa*, <https://biznes.interia.pl/gospodarka/news-niemcy-boja-sie-polskiej-inwestycji-spor-wciaz-trwa,-nld,7218911>, dostęp: 1 lutego 2024 r.
- » Wiech J., *Wszystkie argumenty przeciw CPK vs Maciej Wilk. Co może zatrzymać projekt?* <https://energetyka24.com/klimat/wywiady/wszystkie-argumenty-przeciw-cpk-vs-maciej-wilk-co-moze-zatrzymac-projekt>, dostęp: 17 kwietnia 2024 r.

O AUTORZE



JACEK TRYCH

Absolwent kierunków „Finanse i rachunkowość” oraz „Polityka społeczna”. Zawodowo zajmuje się analizą rynku i doradztwem, specjalizując się w branży dóbr szybkozbywalnych. W obrębie jego zainteresowań są finanse przedsiębiorstw, finanse osobiste, historia myśli ekonomicznej oraz historia Polski.

Nasze publikacje



Nasze publikacje

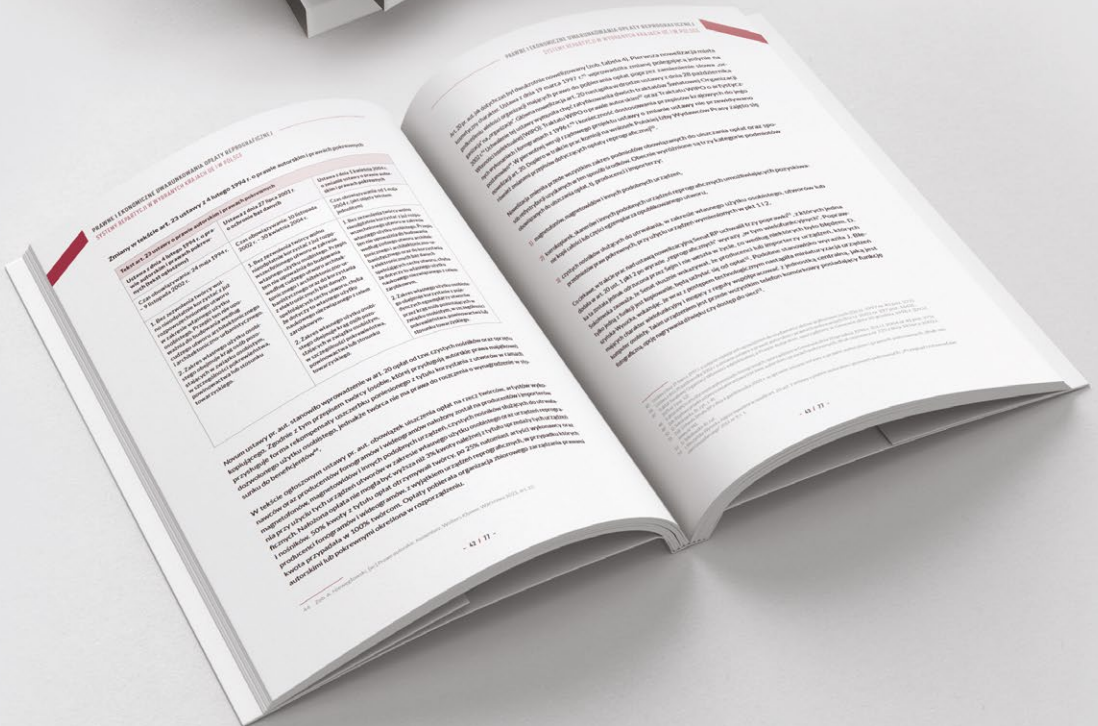
IOAC
Ośrodek Analiz
Cegielskiego



Nasze publikacje



Nasze publikacje





Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris

powstał, by bronić osoby i środowiska zagrożone społeczną marginalizacją bądź wykluczone ze względu na przywiązanie do naturalnego ładu społecznego i tradycyjnych wartości poświadczonych w Konstytucji RP. Działamy na rzecz prawnej ochrony człowieka na każdym etapie życia, tożsamości małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny, autonomii rodziny, wolności religijnej oraz prawa do prowadzenia działalności gospodarczej w zgodzie z własnym sumieniem.

Ekspertci z Centrum Badań i Analiz Ordo Iuris:

- analizują i opiniują projekty ustaw,
- docierają z prawną argumentacją do polityków w kraju i w instytucjach europejskich,
 - biorą udział w pracach komisji parlamentarnych,
 - przedstawiają opinie w sądach (tzw. *amici curiae*),
 - monitorują działania administracji publicznej.

Prawnicy z Centrum Interwencji Procesowej Ordo Iuris:

- występują w obronie rodzin zagrożonych rozbitciem z powodu nieuzasadnionej ingerencji państwa,
- reprezentują przedstawicieli zawodów medycznych i innych grup zawodowych doświadczających trudności w profesjonalnym wykonywaniu zawodu zgodnie z osądem własnego sumienia,
 - występują jako rzecznicy słowa i zgromadzeń, szczególnie w interesie obrońców życia,
 - biorą udział w postępowaniach przed Trybunałem Konstytucyjnym na rzecz spójności obowiązującego prawa z porządkiem konstytucyjnym Rzeczypospolitej Polskiej.

Instytut Ordo Iuris jest fundacją i zakres naszej aktywności jest ściśle uzależniony od funduszy, które pozyskamy na działalność statutową. Ceniąc sobie niezależność, nie korzystamy ze środków publicznych i grantów, których pozyskanie mogłoby ją ograniczać. Naszą działalność prowadzimy tylko dzięki hojności naszych Darczyńców, zwłaszcza tych, którzy wspierają nas regularnie co miesiąc w ramach Kręgu Przyjaciół (więcej o nas na stronie www.przyjaciele.ordoiuris.pl).

RAZEM MOŻEMY REALNIE WPŁYWAĆ NA RZECZYWISTOŚĆ!

Darowiznę można przekazać na konto:

34 1020 1026 0000 1502 0301 0469

Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris

ul. Zielna 39, 00-108 Warszawa

oraz za pomocą przelewów internetowych Tpay i PayPal

(szczegóły na stronie www.ordoiuris.pl)

Ośrodek Analiz Prawnych, Gospodarczych i Społecznych im. Hipolita Cegielskiego został powołany, by wspomagać dynamiczny i harmonijny rozwój gospodarczy Polski. Chcemy zapewniać rzetelne wsparcie merytoryczne dla polskich przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych. Nasze cele realizujemy, m.in. opracowując raporty analityczne, przygotowując ekspertyzy prawne, prowadząc doradztwo prawne i gospodarcze, a także organizując szkolenia. Ponad 150 lat temu Hipolit Cegielski stał się ikoną polskiego przemysłu. Udowodnił, że można z sukcesem kierować nowoczesną fabryką i jednocześnie prowadzić aktywną działalność na rzecz rozwoju polskiego społeczeństwa i gospodarki. Zależy nam, by współcześniei polscy przedsiębiorcy mogli osiągać sukcesy na miarę Cegielskiego.

Ośrodek Analiz Cegielskiego jest fundacją i zakres naszej aktywności jest uzależniony od funduszy, które pozyskamy na działalność statutową.

**MOŻESZ NAS WESPRZEĆ POPRZEZ DAROWIZNĘ NA NUMER KONTA:
94 1020 1097 0000 7602 0305 2438**

Fundacja Ośrodek Analiz Prawnych, Gospodarczych
i Społecznych im. Hipolita Cegielskiego
Aleja Zjednoczenia 50/U1, 01-801 Warszawa

W tytule przelewu prosimy podać:
„Darowizna na cele statutowe Ośrodka Analiz Cegielskiego”.

OSRODEKANALIZ.PL | ORODIURIS.PL

